

Etusivu>Rahavaateet>Varallisuuteen kohdistuvat turvaamistoimet oikeudenkäynnin aikana EU-maissa Varallisuuteen kohdistuvat turvaamistoimet oikeudenkäynnin aikana EU-maissa

Puola

1 Minkälaisia turvaamistoimia on käytettävissä?

Toimenpiteen tyyppi riippuu turvaamistoimen kohteena olevan saatavan luonteesta. Siviili prosessilain (*kodeks postępowania cywilnego*) 747 §:n mukaan rahasaatavia koskevia turvaamistoimia ovat

- irtaimen omaisuuden, ansiotulojen, pankkitilillä olevien varojen tai muiden saatavien taikka muun omistusoikeuden ulosmittaus;
- suoritusvelvollisen omistaman kiinteistön pakkokiinnitys;
- sellaista kiinteistöä koskeva hukkaamis- tai kiinnityskielto, jolla ei ole lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriotetta tai jonka lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriote on hävitetty tai tuhoutunut;
- aluksen tai rakenteilla olevan aluksen kiinnitys;
- kiinteistön yhteisomistusoikeuden hukkaamiskielto;
- suoritusvelvollisen omistaman yrityksen tai maatilan, yritykseen kuuluvan laitoksen tai sen osan taikka maatilan osan asettaminen selvitystilaan.

Jos turvaamistoimen kohteena on jokin muu kuin rahasaatava, tuomioistuin määrää kulloinkin asianmukaiseksi katsomansa turvaamistoimen, joka voi olla myös rahasaatavan turvaamiseen tarkoitettu toimi (siviili prosessilain 755 §). Tuomioistuin voi erityisesti määrätä menettelyn asianosaisten tai menettelyssä osallisina olevien oikeuksista ja velvollisuuksista menettelyn aikana; määrätä menettelyn kohteena olevan omaisuuden tai oikeudet hukkaamiskieltoon; keskeyttää tuomion täytäntöönpanoa koskevan täytäntöönpano- tai muun menettelyn; määrätä järjestelyistä, jotka liittyvät alaikäisten lasten huoltoon ja yhteydenpitoon lasten kanssa; määrätä, että lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin tai muun asiaa koskevan rekisterin tietoihin on liitettävä asianmukainen varoitus.

Turvaamistointa valittaessa tulee ottaa huomioon asianosaisten tai menettelyssä osallisina olevien edut, jotta voidaan varmistaa, että edunsaaja saa asianmukaisen oikeussuojan ja että suoritusvelvollista ei rasiteta kohtuuttomasti.

2 Millä edellytyksillä turvaamistoimia voidaan määrätä?

2.1 Menettely

Turvaamistoimen määräämistä koskeva menettely voidaan käynnistää asianosaisten tai menettelyssä osallisena olevan pyynnöstä. Hakemus toimitetaan sille tuomioistuimelle, jolla on toimivalta käsitellä asia ensimmäisenä oikeusasteena. Jos kyseistä tuomioistuinta ei voida määrittää, toimivalta kuuluu sen paikan tuomioistuimelle, jossa turvaamistoimea koskeva päätös on määrä panna täytäntöön. Jos edellinen peruste ei sovellu tai jos turvaamistoimea koskeva päätös on määrä panna täytäntöön usean eri tuomioistuimen oikeudenkäyttöalueella, toimivaltainen tuomioistuin on pääkaupunki Varsovan alioikeus (*sąd rejonowy*). Menettelyn aikana tehdyn turvaamistoimen määräämistä koskevan hakemuksen käsittelee sen oikeusasteen tuomioistuin, jossa menettely on vireillä. Jos menettely on vireillä korkeimmassa oikeudessa (*Sąd Najwyższy*), turvaamistoimen määräämisestä päättää kuitenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (siviili prosessilain 734 §). viran puolesta, jos koko menettely voidaan aloittaa viran puolesta (siviili prosessilain 732 §).

Turvaamistoimen määräämistä koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Hakemuksen on täytettävä oikeudenkäynnissä esitettävälle lausunnoille asetetut vaatimukset ja siinä on täsmennettävä turvaamistoimen muoto ja rahavaatimuksen tapauksessa myös turvaamistoimen määrättävän maksun suuruus (joka ei voi olla suurempi kuin vaaditun saatavan määrä sisältäen korot turvaamistoimea koskevan päätöksen antamispäivästä alkaen ja turvaamistoimen määräämisestä aiheutuvat kustannukset sekä mahdollisesti myös arvioidut menettelyistä aiheutuvat kustannukset). Hakemuksessa on myös mainittava seikat, joilla sitä perustellaan. Jos turvaamistoimen määräämistä koskeva hakemus tehdään ennen menettelyn alkua, hakemuksessa tulisi myös esittää lyhyt kuvaus asian aiheesta (siviili prosessilain 736 §).

Turvaamistoimi voidaan määrätä ennen menettelyn alkamista tai sen aikana. Edunsaajan saatua täytäntöönpanoasiakirjan turvaamistoimi voidaan määrätä vain, jos sen tarkoituksena on turvata saatava, jonka suorittamisen määräaika ei ole vielä umpeutunut (siviili prosessilain 730 §:n 2 momentti). Määrätessään turvaamistoimen ennen menettelyn aloittamista tuomioistuin asettaa määrääjän, johon mennessä menettelyn aloittava kanne on nostettava, turvaamistoimen raukeamisen uhalla. Tämä määräaika ei saa olla pidempi kuin kaksi viikkoa (siviili prosessilain 733 §).

Turvaamistoimen määräämistä koskeva hakemus on käsiteltävä viipymättä, viimeistään viikon kuluttua siitä kun hakemus on saapunut tuomioistuimeen, ellei erityissäännöksistä muuta johdu. Jos laissa säädetään, että hakemus on käsiteltävä kuulemisen yhteydessä, kuuleminen on pidettävä kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on saapunut tuomioistuimeen (siviili prosessilain 737 §).

Turvaamistoimi määrätään tuomioistuimen tuomiolla.

2.2 Tärkeimmät edellytykset

Turvaamistoimen määräämistä voi pyytää kaikissa tuomioistuimen tai välitystuomioistuimen käsittelemissä yksityisoikeudellisissa asioissa (siviili prosessilain 730 §).

Turvaamistoimen määrääminen edellyttää, että hakija pystyy perustelemaan vaateensa ja sen, että turvaamistoimen määrääminen on hänen oikeudellisen etunsa mukaista. Oikeudellinen etu turvaamistoimen määräämiseen on olemassa silloin, kun sen puuttuminen vaikeuttaisi vakavasti menettelyn kohteena olevan saamisen perintää tai tekisi sen mahdolltomaksi tai muulla tavoin vakavasti vaikeuttaisi kyseisen menettelyn tavoitteiden saavuttamista tai tekisi sen mahdolltomaksi (siviili prosessilain 7301 §).

Turvaamistoimella ei voida kattaa koko vaadetta, ellei laissa toisin säädetä (siviili prosessilain 731 §).

Tuomioistuin voi asettaa turvaamistoimen täytäntöönpanon ehdoksi, että edunsaaja asettaa vakuuden, joka turvaa suoritusvelvollisen mahdolliset turvaamistoimen täytäntöönpanosta johtuvat vaatimukset. Näin ei kuitenkaan voida toimia silloin kun edunsaaja on valtionkassa tai kun turvaamistoimi liittyy vaateeseen, joka koskee elatusapua, työkyvyttömyyseläkettä tai työoikeudelliseen asiaan liittyviä työntekijän saatavia siltä osin kuin ne eivät ylitä työntekijän kuukausipalkan kokonaissummaa (siviili prosessilain 739 §).

3 Turvaamistoimien tarkoitus ja luonne

3.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla turvaamistoimien kohteena?

Turvaamistoimet voivat koskea

irtainta omaisuutta
ansiotuloja
pankkitilillä olevia varoja tai muita saatavia taikka muuta omistusoikeutta
kiinteistöjä
alusta tai rakenteilla olevaa alusta
kiinteistön yhteisomistusoikeutta

yritystä tai maatilaa, yritykseen kuuluvaa laitosta tai sen osaa taikka maatilan osaa.

Turvaamistoimi ei voi koskea sellaista omaisuutta, velkoja tai oikeuksia, jotka on suljettu täytäntöönpanon ulkopuolelle. Turvaamistoimen kohteena voi olla herkästi pilaantuva tavara, jos suoritusvelvollisella ei ole muuta omaisuutta, jonka avulla edunsaajan saatavat voidaan turvata, ja jos tavara voidaan myydä nopeasti.

3.2 Mikä on näiden toimien vaikutus?

Turvaamistointa koskevan menettelyn päätarkoituksena on varmistaa, että edunsaajaa (useimmiten velkoja) suojellaan mahdollisilta haittavaikutuksilta, joita voi aiheutua sillä aikaa kun asiaa käsitellään tuomioistuimessa (tai ennen kanteen nostamista), ja parantaa edunsaajan asemaa täytäntöönpanomenettelyissä, jos tuomioistuinmenettely ja turvaamistoimi koskevat täytäntöönpanokelpoista vaatimusta. Tietyissä tilanteissa turvaamistoimi voi myös antaa edunsaajalle oikeuden rahalliseen etuuteen.

Turvaamistoimi voi myös olla vastine suoritusvelvollisen toimiin, jotka vahingoittavat edunsaajan oikeutettua etua.

Turvaamistoimen vaikutukset suoritusvelvolliseen riippuvat turvaamistoimen lajista. Turvaamistoimella voi olla esimerkiksi seuraavia vaikutuksia:

Jos ulosmittaus koskee irtainta omaisuutta, irtaimen omaisuuden hallinta ulosmittauksen jälkeen ei vaikuta myöhempään menettelyyn ja irtainta omaisuutta koskevat täytäntöönpanomenettelyt voidaan kohdistaa myös ostajaan.

Jos turvaamistoimena ulosmitataan yrityksen tai maatilan omistajan pankkitilillä olevat varat, suoritusvelvollinen voi nostaa tililtä ainoastaan tuomioistuimen ilmoittaman summan palkkojen, niistä perittävien verojen ja muiden lakisääteisten maksujen suorittamiseen sekä toimintamenojen kattamiseen.

Tietyissä tapauksissa voidaan käyttää myös muita ulosmitattuja velkoja ja omistusoikeuksia (tuomioistuimen määrittämällä tavalla).

Ulosottomies (*komornik*) myy kaikki ulosmitatut esineet ja arvo-osuustilille tai muulle rahoitusvälineiden kauppa koskevissa säännöissä tarkoitettulle tilille kirjattu rahoitusvälineitä koskevat oikeudet, ja niistä saadut varat talletetaan tuomioistuimen talletustilille.

Kiinteistölle tai kiinteistön yhteisomistusoikeudelle määrätään hukkaamis- tai kiinnityskielto.

Alus tai rakenteilla oleva alus kiinnitetään.

Suoritusvelvolliselta poistetaan hallintaoikeudet, omaisuus asetetaan selvitystilaan ja selvityspesän tulot ovat turvaamistoimen kohteena.

Elastuspua koskevissa asioissa suoritusvelvollisen on maksettava edunsaajalle tietty summa joko kerran tai toistuvasti.

3.3 Mikä on turvaamistoimien voimassaoloaika?

Suoritusvelvollinen voi milloin tahansa pyytää turvaamistoimea koskevan oikeudellisesti sitovan päätöksen kumoamista tai muuttamista, jos turvaamistoimen taustalla ollut syy lakkaa olemasta tai muuttuu (siviiliprosessilain 742 §, 7541 §:n 3 momentti ja 757 §).

Turvaamistoimi perutaan seuraavissa tilanteissa:

suoritusvelvollinen tallettaa edunsaajan turvaamistoimea koskevassa hakemuksessa pyytämän summan valtiovarainministeriön talletustilille

kanne tai hakemus palautetaan tai hylätään lain mukaisesti

kannetta tai hakemusta ei oteta käsiteltäväksi tai menettely keskeytetään

edunsaaja ei hae menettelyssä koko turvaamistoimessa vaadittua summaa tai hakee muita saatavia kuin ne, jotka on turvattu turvaamistoimella ennen menettelyn vireillepanoa

tuomio, jolla turvaamistoimen kohteena ollut vaatimus on hyväksytty, tulee lainvoimaiseksi (turvaamistoimi perutaan kuukausi sen jälkeen, kun tuomiosta tulee lainvoimainen)

edunsaaja ei hae muita täytäntöönpanotoimia kahden viikon kuluessa siitä kun tuomio, jolla vaatimus on hyväksytty, tulee lainvoimaiseksi, asiassa, jossa turvaamistoimena on ollut irtaimen omaisuuden, ansiotulojen, pankkitilillä olevien varojen tai muiden saatavien taikka muun omistusoikeuden ulosmittaus tai suoritusvelvollisen yrityksen tai maatilan, yritykseen kuuluvan laitoksen tai sen osan taikka maatilan osan asettaminen selvitystilaan.

Turvaamistoimi perutaan myös seuraavissa tapauksissa (siviiliprosessilain 7541 §):

kahden kuukauden kuluttua siitä kun turvaamistoimen kohteena olleen vaatimuksen hyväksymistä koskeva tuomio tai päätös hylätä muutoksenhakemus tai muu suoritusvelvollisen käyttämä, edellä mainittuun tuomioon kohdistuva oikeussuojakeino tulee lainvoimaiseksi;

jos edunsaaja ei hae muita täytäntöönpanotoimia kuukauden kuluessa siitä kun turvaamistoimen kohteena olleen vaatimuksen hyväksymistä koskeva tuomio tai päätös hylätä muutoksenhakemus tai muu suoritusvelvollisen käyttämä, edellä mainittuun tuomioon kohdistuva oikeussuojakeino tulee lainvoimaiseksi, siinä tapauksessa, että turvaamistoimi koskee esimerkiksi irtaimen omaisuuden ulosmittausta.

4 Voiko turvaamistointa koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Sekä edunsaaja että suoritusvelvollinen voivat valittaa tuomioistuimen ensimmäisessä oikeusasteessa antamasta turvaamistoimea koskevasta päätöksestä (siviiliprosessilain 741 §).

Päivitetty viimeksi: 24/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.